

Fortegnelse over fremmed historisk Litteratur
vedrørende Danmarks Historie
for
Aaret 1882.
Ved W. Møllerup.

I. Samlinger og Tidsskrifter.

Jahresberichte der Geschichtswissenschaft im Auftrage der Historischen Gesellschaft zu Berlin herausg. von *F. Abraham*, *J. Hermann*, *E. Meyer*. III. Jhrg. 1880. Berlin.

Norsk og Dansk Bibliografi findes II. 298—314, III. 193—98.

Monumenta Germaniæ historica. Scriptorum Tomus XXVI. Hannoverae. Fol.

S. 90—137: Ex vita s. Bernardi, Clarevallensis abbatis. S. 118 f.: Abbed Gaufrid af Claravallas Brev til Ærkebiskop Eskil af Lund om den hellige Bernhards Død Aar 1153. — S. 153 ff.: Ex Stephani Rothomagensis Normannico Dracone. — S. 212. En fransk Krønikes Beretning om Philip Augusts og Ingeborgs Giftermaal og Skilsmisse. Smlgn. S. 256.

Materials for the history of Thomas Becket, archbishop of Canterbury, edited by *J. C. Robertson*. vol. VI. (Chron. a. Memor. of Great Britain and Ireland No. 67. VI.) London.

S. 237—39 findes et Brev fra Johannes Saresberiensis til Nicolaus de Monte Rothomagensi af 1167, i hvilket forekommer følgende: „Rex Danorum suum (archiepiscopum) revocans consilio ejus agit omnia, compescit inimicos et eum colit ut patrem“. Smlgn. Suhm, Hist. af Danmark VII. 259.

Diplomatarium Norvegicum. Oldbreve til Kundskab om Norges indre og ydre Forhold, Sprog, Slægter etc. i Middelalderen. Udgivne af *C. R. Unger* og *H. J. Huitfeldt*. 11. Samling. 1. Halvdel. Christiania. 416 S.

Indeholder Breve fra Aarene 1247—1525.

K. W. Freiherr v. Tettau. Beiträge zu den Regesten der Grafen von Gleichen. II. (1301—1631.) 1881.

Regesta Hannonensia. Lijst van oorkonden betreffende Holland en Zeeland 1299—1345, uitgegeven door *P. L. Müller*. 's Gravenhage 1881. 342 S.

S. 71 findes en Regest fra Aaret 1316, som angaar den danske Konge.

Meklenburgisches Urkundenbuch. XII. Band. Wort- und Sach-Register zu Band V—X. Schwerin. 612 S. 4.

Acten der Erfurter Universität. Hrsg. v. d. histor. Commission der Provinz Sachsen. Bearb. von *J. C. Weissenborn*. 1. Theil. Halle a. S. 1881. XXVIII + 442 S. 4. (Geschichtsquellen der Provinz Sachsen und angrenzender Gebiete. VIII.)

Indeholder Studentermatrikel fra 1392—1492.

Urkundenbuch der Stadt Lübeck. 7. Theil. 1—4. Lieferung. Lübeck. 320 S. 4.

Indeholder Aktstykker fra 1427—1429, 29. Juni.

Acten der Ständetage Preussens unter der Herrschaft des deutschen Ordens. Hrsg. von *M. Toeppen*. 3. Band. Januar 1447 bis Juli 1453. (Publication des Vereins f. die Gesch. d. Provinzen Ost- und Westpreussen.) Leipzig. 774 S.

Chr. Meyer. Briefe des Kurfürsten Albrecht Achilles an die Verwalter der Mark Brandenburg (1470—1485). Zeitschr. f. preuss. Gesch. und Landeskunde. 19. Jhrg. Berlin. S. 1—97.

S. 56—57: et Brev af $20\frac{1}{2}$ 1481 angaaende Giftermaal mellem en dansk Prinds og polsk Prindsesse.

Chronicon ab anno 1189 ad 1556 ex registro fratrum Londoniae. Chronicles and Memorials of Great Britain and Ireland Nr. 4. vol II. S. 143—262.

S. 189 findes en lille Oplysning om Kong Christiern II's og Dronning Elisabeths Ophold i England 1524.

H. Virck. Politische Correspondenz der Stadt Strassburg im Zeitalter der Reformation. I. 1517—1530. Strassburg. 596 S.

S. 298 og S. 427 findes 2 Breve fra 1528 og 1530 vedrørende dansk Historie.

Calendar of Letters and State-Papers relating to the negotiations between England and Spain. IV. 1—2. 1531—33. London. 1141 + 624 S.

Letters and Papers, foreign and domestic, of the reign of Henry VIII. Arranged by *James Gairdner*. VI. 1533. London. 800 S.

Briefe und Akten zur Geschichte des 16. Jahrhunderts. II—III. (Ogsaa med Titel: *A. von Druffel*, Beiträge zur Reichsgeschichte 1546—52. II—III.) München 1880—82. 873 og 648 S.

Iste Bind udkom 1873. Indeholder ogsaa Bidrag til den danske Politik ligeoverfor Kejser Carl og Hertug Moritz i Aarene 1546—52.

(*Klemming*), Ur en antecknares samlingar. Upsala 1880—82. 279 S.

S. 230—40 findes en Redegjørelse for Gustav Vasas bekjendte Skrift mod Danmark: Stycken af Danska Krönikan med Gensvar derå 1558.

Biskop Jens Nielssøns Visitatsbøger og Rejseoptegnelser. 1574—1597. Udg. af *Yngvar Nielsen*. 2. Hefte. Christiania. S. 321—560.

F. v. Bezold. Briefe d. Pfalzgrafen Johann Casimir. I. München.

Heri findes flere Breve vexlede mellem Kong Frederik I og tyske Fyrster, særlig Pfalzgreven, Kurfyst August af Sachsen, Hertug Ulrik af Meklenburg og Kong Henrik af Navarra i Aarene 1578—82 angaaende Bestræbelserne for at faa bragt en evangelisk Synode i Stand. S. 456 og S. 470 findes nogle Oplysninger om en Pression fra Kejserens Side for at opnaa Sundets Spærring for Nederländerne.

Calendar of State Papers. Domestic series of the reign of Charles I. 1640—1641. Edited by *W. Hamilton*. London. 708 S.

Norske Rigsregistranter, tildels i Uddrag. Udgivet af *Otto Gr. Lundh*. 8. Bind 1. Hefte (1641—1644). Christiania. 320 S.

Calendar of State Papers. Domestic Series. 1655—1656. Edited by *Mary Green*. London. 683 S.

Konglige bibliotekets handlingar. 4. Sthlm. 11 S. + S. 173—284.

Indeholder Fortsættelsen af „Sverige till fremmande makter” 1659—1700.

Journal van Constantin Huygens, den zoon, gedurende de veldtochten der jaren 1673, 1675—1678. Werken van het historisch genootschap gevestigd te Utrecht. Nieuwe Reeks. Nr. 32. Utrecht 1881. 276 S.

S. 41, 109, 166 f., 186, 193, 199, 261 f., 266 og flere Steder omtales de samtidige Krigsbegivenheder i Norden.

J. A. Wynne. Négociations de monsieur le comte d'Avaux, ambassadeur extraordinaire à la cour de Suède, pendant les années 1693, 1697, 1698. T. 1er. 630 S. Werken van het histor. genootschap gevestigd te Utrecht. Nieuwe Reeks. Nr. 33. Utrecht.

Er af den største Interesse for Nordens, særlig Sverigs Historie.

Traité entre la France et la Moscovie. 1613—1718. Collection de documents relatifs à l'histoire de Russie. XXXIV. St. Petersb. 560 S.

Indberetninger fra franske Gesandter i Rusland. S. 99 f. omtales Peter d. Stores Misfornøjelse med Danmarks Optræden 1714. S. 228 f. og S. 240: en interessant Meddelelse om Russernes Besættelse af Gotland, som skete for at forhindre de Danske deri; smlgn. S. 255. S. 311: Meddelelser om den danske Gesandt i St. Petersburg, Westphalen.

Calendar of Treasury Papers. 1714—1719. Prepared by *Joseph Redington*. London. 593 S.

S. 372 og 423 Meddelelser om store Laan og Udbetalinger fra den engelske Regering til Kongen af Danmark.

Politische Correspondenz Friedrich's des Grossen. 8. Band. 1750—1751. 605 S. — 9. Band. 1752—1753. 462 S. Berlin.

Preussen im Bundestag 1851 bis 1859. Documente der K. Preuss. Bundestags-Gesandtschaft, herausg. v. *Ritter v. Poschinger*. 1—3. Theil. Publikationen aus d. k. preussischen Staatsarchiven XII, XIV—XV. Leipzig.

Den slesvig-holstenske Sag danner et vigtigt Afsnit af disse Depescher.

Meddelanden från Svenska Riks-Archivet, utgifna af *R. M. Bowallius*. V—VI. Sthlm. 1881—82. 196 S.

Indeholder bl. A.: B. Taube. Reseberättelse. S. 21—68. (Beretning om Arkiverne i Berlin, Dresden, Wien, München og Paris.) — E. W. Bergmann. Förteckning öfver rådslag i konung Johan III.s tid. S. 69—130. — Kunna alla slags archivalier vara föremål för enskild eganderätt? S. 147—54. — E. W. Bergmann. Register öfver rådslag i konung Sigismunds och hertug Carls tid 1593—1597. S. 155—86. — Förteckning öfver i Riks-Archivet förvarade ministeriella handlingar. III. Polonica. S. 187—96.

Historisk Tidsskrift, utgifven af svenska historiska föreningen genom *E. Hildebrand*. 2. årgången. Sthlm. 365 + CVI S.

Af Indholdet bemærkes foruden de særskilt anførte Afhandlinger: H. Hildebrand. Historia och Kulturhistoria. S. 1—28. — O. Fyhrvall. Om det botniska handelstvånget. S. 29—66 og 103—48. — E. Hildebrand. Den svenska kolonien i Rom under medeltiden. S.

211—60. — E. Hildebrand. Freden vid Værelä. S. 295—320. — C. T. Odhner. Ett bidrag till Anjalaförbundets historia. S. 70—76. — Samtal mellan Gustaf IV Adolf och greffe A. G. Mörner. S. 76—80. — Ur frih. Carl Magnus Posses korrespondens (1700—1709). S. 81 og 159. — H. W. Gregorius Borastius. S. 149—58. (Kong Sigismunds svenske Kansler, Forfatter af politiske Stridsskrifter og af en vidtløftig svensk Historie.) — B. Arkivväsendet i Norden (Anmeldelse af V. Sechers Afhandling i Löhers Arkivtidsskrift). S. 171—78. — Nytt bidrag till historien om Saxarnes första infall i Liljand 1700 samt till O. A. v. Paykulls biografi. S. 261—64. — Kr. Erslev. Öfversigt öfver Danmarks historiska litteratur åren 1881—82. S. LXIII—LXXX.

Historisk Tidsskrift, udg. af den norske historiske Forening. 2. Række. 4. Bind. 1. Hefte. 128 S.

Indeholder foruden de særskilt nævnte Afhandlinger: Fr. Brandt. Retshistoriske Brudstykker. II. Nordmændenes gamle Strafferet. S. 20—113.

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 12. Band. Kiel. 439 S.

Indeholder foruden de særskilt nævnte Afhandlinger: Eckermann. Zur Gesch. der Eindeichungen in Norderdithmarschen. S. 1—72. — G. v. Buchwald. Schleswig-Holsteinische Fischereiverhältnisse im XV. Jahrhundert. S. 73—112. — A. Wolff. Flensburgs alte Stadtmauern. S. 113—129. — Chr. Jessen. Kiel als Mitglied der deutschen Hanse. S. 131—61. — H. Jellinghaus. Ein schleswigscher Sackmann. S. 163—178. — W. Brehmer. Aus lübeckischen Testamenten. S. 203—215. — C. Carstens. Geheimrath Michelsen. S. 301—13. — H. Handelsmann. Antiquarische Miscellen. S. 375—400. — P. Hasse. Die Gruft der Schauenburger zu Itzehoe. S. 401—11. — Kleinere Mittheilungen: A. Wolff. Das Gildehaus der Knutsilde und Heinrich Rantzaus Haus in Flensburg. S. 183—91. — Tagg. Ein alter Rechtsbrauch. S. 191. — Chr. Walther. Zum Verbleib der Bibliothek Heinrich Rantzau's. S. 192—196. — H. Finke. Die „Contrefaiters“ Heinrich Conrad Bauditz aus Rendsburg und Mathias Black aus Lübeck. S. 196—98. — Eckermann. Der Ulendam. S. 199. — J. G. Schäffer. Nachträge und Berichtigungen zu der Familie von Pogwisch. S. 200—202.

Mittheilungen des Vereins für hamburgische Geschichte. Herausg. von Karl Koppmann. 5. Jhrg. Hamburg. 160 S.

Af Indholdet bemærkes: J. Lieboldt. Nachträgliches vom Schauenburgischen Hof. 1. Grundriss von 1780. 2. Der geheime Traktat von 1710. 3. Veit Winsheim. S. 14—17. — K. Koppmann. Chronologische Kleinigkeiten zur Deutsch-Dänischen Geschichte. 1. Die Freilassung Herzog Otto's von Lüneburg im December 1228. S. 26—31. 2. Die Eroberung Plöens 1261 Septbr. 16. S. 31—35. — J. F. Voigt. Melchior Lorch's Wappen. S. 95.

De Navorscher. Een Middel tot gedachtenwisseling en letterkundig verkeer, onder bestuur van Jacobus Anspach. 32. Jaargang. Amsterdam. 592 S.

S. 80—82 og 311. Bemærkninger om Christiern II og Dyveke, hvor der bl. A. henvises til en Opsats i „Europa“ Decbr. 1882: Koning Christiaan II van Denemarken en Duijfe van Amsterdam, 36 S. — S. 545 Omslag: En Meddelelse om et Portræt af Jacob I. og Dronning Anna af Danmark.

C. Flood. I Havskjærene. Fortællinger og Skildringer. Kristiania. 235 S.

Foruden nogle novellistiske Skildringer, findes ogsaa to mindre historiske Skizzer: „Fra Hvaløerne. Lidt Fortidshistorie“. S. 77—103, hvori findes Meddelelser bl. A. om Tordenskjold og Christian VIII, samt „Noget om det norske Lodsvæsen i ældre og nyere Tid“, begge med flere — som det synes — utrykte Kongebreve.

C. J. Bergmann. Gotländska skildringar och minnen. Visby. 386 S.

II. Afhandlinger.

Frederik Sander. Eddastudier. Sthlm. 155 S.

Forf. bebuder i Fortalen en Undersøgelse af Tegnene paa Guldhornene.

A. Edzardi. Zur Eddametrik. Beiträge z. Gesch. d. deutschen Sprache u. Literatur. Hrsg. von H. Paul u. W. Braune. 8. Bd. 2. Heft.

A. Edzardi. Ueber die Heimath der Eddalieder. Smstds.

A. Edzardi. Kleine Beiträge zur Gesch. und Erklärung der Eddalieder. 15. Nachträgliches zur Gripisspá. Germania. Vierteljahrsschrift für deutsche Alterthumskunde. Hrsg. v. K. Bartsch. N. R. 15. Jhrg. 4. Heft.

Serfling. Die nordisch-germanische Mythologie und der Mythos von Thor. Plauen. 4. 28 S.

Bazing. Belsenberg. Eine Balderskultstätte. Württemberg. Vierteljahrshäfte f. Landeskunde. 4. Jhrg. 1881. S. 283—86.

Ch. A. Parker. The runic crosses at Gosforth, Cumberland. London. 22 S.

Et Stenkors, som indeholder Fremstillinger af den nordiske Mythologi (Thor og Loke) og sandsynligvis er rejst før det 9de Aarhundrede.

N. Nicolaysen. Langskibet fra Gokstad ved Sandeffjord. Med 1 kort, 10 træsnit og 13 plancher. Norsk og engelsk text. Christiania. 5 Bl. 78 S. 4.

Heinzel. Beschreibung der isländischen Saga. Kaiserliche Akademie d. Wissensch. zu Wien. Sitzungsberichte. XCVII. Bd. Heft III.

Gering. Islandzk Aeventyrie. Isländische Legenden, Novellen u. Märchen. 1. Bd. Text. Halle a./S. XXXVIII + 314 S.

Speculum regale. Ein altnorwegischer Dialog nach cod. Arn-magn. 243 Fol. B. u. den ältesten Fragmenten herausg. von *O. Bremer.* München 1881. XVI + 212 S.

K. Lehmann. Verlobung und Hochzeit nach den nordgermani-schen Rechten des früheren Mittelalters. München. 134 S.

En Undersøgelse af de Retsnormer, som de skandinaviske Love i Middelalderen opstillede for Ægteskabet.

Shakespeare's Hamlet-Quellen: Saxo Grammaticus (lateinisch u. deutsch). Belleforest u. the hystorie of Hamlet. Mit Vor-wort, Einleitung u. Nachträgen von weil. *Rob. Gericke* her-ausg. von *M. Moltke.* Leipzig 1881. CVIII S.

W. Thomsen. Ryska rikets grundläggning genom skandinaverna. Med författarens tillstånd öfversatt af S. Söderberg. Jemte tillägg af H. Hildebrand. 164 S. („Ur vår tids forskning“ Nr. 30.)

En tydsk Oversættelse af L. Bornemann er recenseret i Sybels Historische Zeitschrift, 48. Band, S. 374—78 af G. Körting.

W. von Gutzeit. Warägen und Warangen. Riga. 30 S.

C. van der Elst. Les Normans; leurs faits et gestes en Belgique. Messenger des sciences historiques de Belgique. 1882. 1—2. livr.

M. l'abbé Delarc. Les Scandinaves en Italie 859—862. Revue des questions historiques. XXXI. S. 193—217.

Lainé de Néel. Recherches sur les guerres de Normandie. Histoire de ses six premiers ducs et de Guillaume le con-quérant jusqu'à la conquête en 1066. Caen. 88 S.

Kaiser. Die Entdeckungen der Normannen in Grönland u. in Amerika. Leipzig. 4.

J. Leclercq. Notice historique sur les Islandais et leurs dé-couvertes géographiques. Bulletin de la société royale Belge de géographie à Bruxelles. 6. année. Nr. 4. Juillet-Août.

R. Tønder Nissen. De nordiske Kirkers Historie. Efter Forfatterens Død udgivet af Th. G. B. Odland. 1. Hefte. Christiania. 80 S.

R. Foss. Die Anfänge der nordischen Mission mit besonderer Berücksichtigung Ansgars. Th. I. Berlin. 4. Jahresbericht der Louisenstädtischen Realschule in Berlin, Ostern 1882.

H. v. Breska. Ueber die Zeit, in welcher Helmold die beiden Bücher seiner Chronik abfasste. Forschungen zur deutschen Gesch. 22. Band. S. 577—604.

Forfatteren beviser, at Helmolds første Bog er sluttet 1167, den anden Bog 1172.

Niemeyer. Das Slavenland unter Herzog Heinrich dem Löwen. Meldorf. 4. 20 S.

M. Baumann. Die Handelsprivilegien Lübecks im XII., XIII. und XIV. Jahrhundert. Inaugural Dissertation. Göttingen. 93 S.

S. 8—44 indeholder en Skildring af Lübecks Handelsforbindelser med de nordiske Riger.

Das älteste Stader Stadtbuch von 1286. Hrsg. v. d. Verein f. Gesch. u. Altth. d. Herzogth. Bremen u. Verden u. des Landes Hadeln in Stade. Heft 1. 144 S.

G. v. Buchwald. Bischofs- und Fürstenurkunden des XII. und XIII. Jahrh. Beiträge zur Urkundenlehre. Rostock. 484 S.

Skarpsindige Undersøgelser angaaende Ægtheden af og Sammenhængen i forskjellige tyske og danske Diplomer.

H. Hildebrand. Konung Magnus Eriksson och Skåne. Svensk historisk Tidsskrift II. S. 183—210 og 321—48.

Forfatteren angriber Munchs og Reinhardts Opfattelse af Begivenhederne ved Skaanes Indlemmelse i Sverig og dets Tilbageerobring af Kong Valdemar, men udtaler dog selv til Slut: vi vide endnu for lidt om de virkelige Forhold til at kunne fælde en gyldig Dom.

Hobbing. Die Expedition der Hansestädte gegen die ostfriesische Küste im Frühjahr 1400. Jahrbuch d. Gesellsch. f. bildende Kunst u. vaterländ. Alterthümer zu Emden. 4. Bd. 2. Heft. S. 20—44.

M. Hoffmann. Der Friede zu Wordingborg und die hansische Sundzollfreiheit. Historische Untersuchungen, Arnold Schaefer zum 25jährigen Jubiläum seiner akademischen Wirksamkeit gewidmet von frühern Mitgliedern der histor. Seminare zu Greifswald u. Bonn gewidmet. Bonn. S. 344—62.

Indeholder bl. A. Brudstykker af det af Kong Erik udfærdigede Exemplar af Vordingborg-Freden ¹⁷/₇ 1435, som endnu ikke er trykt. Hanserecesserne indeholde kun Stædernes Udfærdigelse.

J. V. Ruuth. Tutkimuksia Suomen ja Hansan välisestä suhteista ennen vuotta 1435. Akad. Afh. Helsingfors. 80 S.

Undersøgelse af Forholdet mellem Finland og Hansestæderne før 1435.

F. Crull. Michael Koppmann's Chronik St. Nicolai zu Wismar. Jahrbücher d. Vereins f. mecklenburg. Gesch. 47. Jhrg. S. 53—93.

S. 77 findes en Beretning om Kong Hans' Besøg i Wismar d. 29. August 1489.

Vte de Meaux. La France dans les luttes religieuses de l'Europe. 3e art.: les États scandinaves. La Correspondance. 1882. 10 juin.

Pauli Petersen. Die Entstehungsgeschichte der schlesw.-holst. Kirchenordnung vom Jahre 1542. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenb. Gesch. XII. 217—299.

Julius Bernhard. Bericht über eine Handschrift a. d. Zeit der Reformation. Neues Archiv f. sächs. Gesch. III. S. 177—200.

S. 189: Fol. 412. Der König v. Dänemark lässt sich den Frankfurter Abschied gefallen. „Auszug aus der kon. Wirde zu Denemark etc. schreiben am Dato Rotschilden den 22. Mai 1558 an den Churfürstenn zu Sachsen etc.“

Al. Szilagyi. Gabriel Bethlen und die Schwedische Diplomatie. Budapest. 76 S.

Særtryk af „Ungarische Revue“ 1882.

C. Raszföld. Zwei Monate Wallensteinischer Kriegsführung, Sept. bis Oct. 1627. Inauguraldiss. Halle-Wittenberg. 46 S.

Omhandler 1. Begivenhederne kort før Kampen ved Heiligenhafen ²¹/₉ 1627. 2. Selve denne Kamp. 3. Indtagelsen af Slesvig og Holsten og de Danskes Nederlag ved Aalborg d. ¹⁸/₁₀ 1627.

E. Hildebrand. Nya Bidrag till Gustaf II Adolfs historia. Svensk historisk Tidskrift II. S. 277—94.

Indeholder en Redegjørelse af Gabriel Oxenstjernas Beretning om Mødet mellem Gustav Adolf og Kristian IV i Ulfsbäck Febr. 1629, tilligemed et Bilag indeholdende: Conditiones foederis cum Dano Ao. 1629 propositæ sed non acceptæ.

S. R. Gardiner. The fall of the monarchy of Charles I. Vol. I—II. 1637—1649. London. 462 og 508 S.

S. 449, Anm. 2 findes en Notits om Forhandlinger mellem Christian IV og Carl I angaaende Hjælp, meddelt Forf. af Dr. Fridericia efter Oplysninger i Geheimearchivet.

Gustav Storm. Om Forfatteren til det statsretlige Skrift fra 1656: „Norges Rige Arve-Rige“. Norsk historisk Tidsskrift. 2. Række. 4. Bind. S. 114—28.

Jyden Jens Dolmer, Lærer for Ulrik Christian Gyldenløve, Oversætter og Udgiver af den norske Hirdskraa 1666, skal ifølge G. Storms Undersøgelse ogsaa være Forfatter til ovenanførte Statsskrift, der 1656 overleveredes til Kong Frederik III ved dennes Hylding i Norge. Han skal have skrevet efter Kongens Tilskyndelse og udtaler dennes eller hans Omgivelsers Tanker.

Erich Joachim. Zur Geschichte des Schwedisch-Dänischen Krieges 1658—1660. Zeitschr. f. preuss. Gesch. und Landeskunde. 19. Jhrg. S. 163—96.

Correspondance mellem Kurfyrsten og Fyrst Wilhelm Frederik af Nassau-Diez, Statholder i Friesland, Gröningen etc., samt imellem denne og Frederik III.

Erich Joachim. Einige Briefe des groszen Kurfürsten. Beiträge z. Gesch. d. niederländischen Beziehungen desselben. Zeitschr. f. preuss. Gesch. und Landeskunde. 19. Jhrg. S. 157—162.

S. 159 findes 2 Breve af 1675 $12\frac{1}{2}$ og $6\frac{1}{2}$ angaaende den Kurf. af Brandenburg af Holland lovede Flaades Forening med den danske Flaade imod Sverig.

C. v. Stamford. Die Feldzüge der Regimenter Ufm Keller und von Hornumb von Hessen-Cassel in dem Reichskriege gegen Schweden auf Schonen und auf Rügen 1677 und 1678. Mit 6 Anlagen. Cassel. 199 S.

Forf. har benyttet mange utrykte Kilder, som give Arbejdet Værdi. Derimod har han aldeles ikke benyttet danske Kilder.

O. Sjögren. Johan Reinhold Patkul. Historisk Karaktersbild. Stockholm. 139 S.

Tager skarpt til Gjenmæle mod den særlig af tyske Historie-skrivere og senere af Fryxell fremført Opfattelse af Patkul.

K. von Jarochowski. Patkulls Ausgang. Neues Archiv f. sächsische Gesch. III. S. 201—228 og 257—289.

Forfatteren har benyttet Geheimearchivet i Kjøbenhavn og særlig Indberetningerne fra den danske Gesandt i Dresden, Jessen.

E. Holm. Arvid Horn og Forholdet mellem de skandinaviske Riger paa hans Tid. Nordisk Tidsskrift för vetenskap, konst och industri etc. 1882. 3. Hefte.

D. Thrap. Politiske Forhold ved Finnemissionen i 18. Aarhundrede. Norsk historisk Tidsskrift. 2. Række. 4. Bind. S. 1—19.

Forf. giver en kort Oversigt over Stridighederne mellem Danmark og Sverig om Grænserne i Lapmarken i 16de og 17de Aarhundrede, samt Meddelelser om Povel Hansen Resens Sendelse dertil 1706, og dennes Indberetning om Forholdene i Lapmarken.

D. Thrap. Thomas von Westen og Finne-Missjonen. Særaftryk af „Theologisk Tidsskrift for den evangelisk-lutherske Kirke i Norge“. 8. Bind. 3—4. Hefte. Christiania. 133 S.

F. S. Hark. Der Konflikt der kursächsischen Regierung mit Herrnhut und dem Grafen von Zinzendorf. 1735—1738. Neues Archiv f. sächs. Gesch. III. S. 1—65.

S. 17—19 findes Oplysninger om Hernhutter i Danmark i Aarene 1735—1736.

A. v. Devitz. In Dänisch-Westindien. 150 Jahre der Brüdermission in St. Thomas, St. Croix und St. Jan. 1. Teil. Die erste Streiterzeit in des Grafen von Zinzendorf Tagen. Von 1732 bis 1760. Mit 4 Illustrationen. Niesky. 374 S. Smlgn. foregaaende Afhandling.

B. Stübel. Ein Bericht über das Armen- und Zuchthaus zu Waldheim. Neues Archiv f. sächs. Gesch. III. S. 152—68.

Indeholder: „Acta die von des Königs zu Dennemark Majestät verlangte u. gefertigte Nachricht von der Verfassung des Armen-, Waysen- und Zucht-Hauses zu Waldheim, und was dem mehr anhängig betreffend etc. Anno 1754.“

Ernst Herrmann. Der russische Hof unter Kaiserin Elisabeth. Historisches Taschenbuch. 6. Folge. 1. Jhrg. S. 265—326.

S. 304 ff. findes en Redegjørelse for de under Kejserinde Elisabeth førte Forhandlinger med Danmark om Mageskiftet.

R. Koser. Friedrich der Grosse im Jahrzehnt vor dem siebenjährigen Kriege. Historisches Taschenbuch. 6. Folge. 2. Jhrg. S. 201—70.

Med Benyttelse af Frederik II.s politiske Correspondance og af hidtil utrykte Breve gives en interessant Fremstilling af de udviklede politiske Forhold, som indlede Syvaarskrigen, og i hvilke Danmark ogsaa indblandes.

E. Wertheimer. Zwei Schilderungen des Wiener Hofes im XVIII. Jahrhundert. Archiv f. österreichische Gesch. 62. Band. S. 199—238.

S. 210, 222, 235 findes Karakteristiker af de daværende danske og svenske Gesandter ved Hoffet i Wien, Grev Bachoff og Grev Niels v. Barck.

- A. Berghaus.* Graf Johann Friedrich von Struensee. 1—3. Europa. Red. von H. Kleinstaub. 1882. No. 37—39.
- Count Struensee and Queen Caroline Mathilde. The Westminster Review. New Series. LXII. S. 336—61.
Indeholder intet nyt, men er ene grundet paa — til Dels ældre
— Litteratur. Red.
- A. Fryxell.* Bidrag till Sveriges Historia efter 1772. Uppsatser, berättelser och minnen. Sthlm. 264 S.
- P. W. Koersner.* Gustaf III.s yttra politik under tiden närmast före ryska krigets utbrott. Akad. Afhandl. Falun. VII + 80 S.
- A. Ahnfelt.* Ur svenska hofvets och aristokratiens lif. VI. Stockh. 285 S.
S. 198—207 en underholdende Beretning om en svensk adelig Familjes Besøg i Kjøbenhavn 1798.
- Yngvar Nielsen.* Indberetninger fra de østerrigske Gesandter i Kjøbenhavn 1807—1812. Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania. Aar 1882. Nr. 23. 76 S.
- W. Oncken.* Aus den letzten Monaten des Jahres 1813. Historisches Taschenbuch. 6. Folge. 2. Jhrg. S. 1—41.
S. 36 findes Beretning om de Fredsbetingelser, der i Slutningen af 1813 bleve stillede Danmark (Trondhjems Afstaaelse, Østerrigs Garanti for det øvrige Norges Forbliven ved Danmark og Skadeserstatning for Tabet af Trondhjem).
- J. E. Sars.* Historisk Indledning til Grundloven. Kristiania. 224 S.
- L. Daae.* Om J. E. Sars's Skrift „Historisk Indledning til Grundloven“. Kristiania. 42 S.
- Y. Nielsen.* Bemærkninger ved det af Professor, Dr. J. E. Sars udgivne Skrift „Historisk Indledning til Grundloven“. Kristiania. 75 S.
- J. E. Sars.* Historisk Polemik. Nyt Tidsskrift, udg. af J. E. Sars og O. Skavlan. 1. Aargang. S. 490—506.
- Y. Nielsen.* Bidrag til Norges Historie i 1814. Afhandlinger og Aktstykker. 1. Bind 3—4. Hefte. Christiania. S. 225—504.
- Y. Nielsen.* 1814. Det første overordentlige Storting. Optegnelser og aktstykker samlede og udgivne. Christiania. 64 S. 4.

L. M. Aubert. Statsraad Peter Motzfeldts Dagbog fra det overordentlige Storthing 1814. Med en biografisk Skizze af Dagbogens Forfatter. Christiania. 80 S.

A. Skarlan. Norge i 1814. En Nydannelses Historie. Christiania. 260 S.

Som en karakteristisk Sprogprøve meddeles her en Passus af Forordet, hvori Forf. vender sig mod den Anmeldelse af hans „Historiske Billeder“ og særlig af den deri optagne Biografi af Christian IV, som har staaet her i Tidsskriftet (5. R. I. 649 ff.): „Men naar man heri har støttet sig til det danske historiske Tidsskrifts Kritik af Christian den Fjerdes Biografi i min før nævnte Bog, da er det kun et Skin af Videnskabelighed, Støttestøttet har. Hin Historieopfatnings Afvisning af det populære som uvidenskabeligt var ligesaa forældet som nogle Uvæsentligheders Rettelse som Bevis derfor i dette Tilfælde ved Siden af de stærkeste Bebrejdelsers latterlige Misforstaaelse som en Fordømmelse geografisk paa Grundlag af den københavnske Fortolkning af „Sundet“ mellem Jylland og Fyn som Øresund og Trykfejlen i en anden Afhandling Ringsted for Rungsted o. l.“

Red.

Niels Højer. Norges Storting. Förra afdelningen. Norska grundlagen och dess källor. Sthlm. 198 S.

Allgemeine deutsche Biographie. Herausgeg. von R. Frhr. v. Liliencron und F. X. Wegele. 15—16. Band. Leipzig.

Af de i disse Bind forekommende Biografier (Kähler—Kotzebue) skulle vi nævne følgende: Karl af Hessen-Cassel f. 1744, d. 1836. Karl X Gustav. Wilhelm Karup, f. 1829, d. 1870 i Leipzig, dansk Literat og Katholik. Thomas Kaske, Raadsherre i Rostock, Deltager i Begivenhederne i Norge 1532. Michael Kirsten, f. 1620, d. 1678, Læge og Digter, studerer 1643—46 Anatomi i København og har skrevet: poema heroicum in theatrum anatomicum Hafniense 1644. G. E. Klausen, f. i Nordslesvig 1762, d. 1851, Skolemand og Digter bl. A. af: Der Mordbrandraub der dänischen Flotte 1808, Farbroder til Prof. H. N. Clausen. Poul v. Klingenberg, Overpostmester i Danmark og Norge til henholdsvis 1685 og 1694. Digteren Klopstock. Claus Kniphoff. Knud Lavard (af Waitz). Poul Knuffloek, Boghandler og Bogbinder i Lübeck fra c. 1550, har indbundet den danske Foliobibel af 1550, og 1572 udgivet „Dat Denische Seerecht“. Johan Knutzen, d. 1546, Domherre i Schwerin, Lübeck og Slesvig, Søn af Frederik I.s naturlige Datter Margarethe. Mathias Knutsen, f. i Slesvig c. 1645, vandrende Student og Atheist. Albrecht Kochen, f. 1776 i Kiel, d. 1847 (1816—24 Præst ved S. Petri Kirke i København). Reimar Kock.

Svenskt biografiskt lexikon. Ny följd. 9. Bandet. 1. Häftet. Sthlm. 268 S. (Roosberg—Röök).

J. B. Halvorsen. Norsk Forfatter-Lexikon 1814—1880. 4—5. Hefte. Bekkevold—Bjørnson. Christiania. S. 193—320.

Verzeichniss gedruckter Familiengeschichten Deutschlands und der angrenzenden Länder und Landestheile. Zusammen- gestellt von *H. von Pritwitz* und *Gaffron*. Vierteljahrs- schrift für Heraldik. Berlin. 1882. 1. Heft.

A. Leesenberg. Wappen des holsteinischen Adels im Sieb- macher'schen Wappenbuch v. J. 1668. Thl. V. Der deutsche Herold. Zeitschrift etc. XIII. Jhrg. 4.

Frhr. O'Byrn. Die Herzöge von Holstein-Wiesenburg in Sachsen. Mittheilungen von Freiburger Altertumsverein, herausg. v. H. Gerlach. 17. Heft. S. 1—17. 1880.

Slægten nedstammer fra Hertug Philip Ludvig af Slesvig- Holsten, som 1663 kom i Besiddelse af Wiesenburg.

H. K. Eggers. Aus dem Familienkreise der Eggers: Die Helm, Satow, Carstens und Karstens. Vierteljahrsschrift für Heraldik. 1882. III. Heft.

F. J. Meier. Der Bildhauer Diderik Gercken. Bremisches Jahrbuch. XII. S. 77—85.

Levnedsbeskrivelse af Billed- og Stenhuggeren Diderik Gercken ra Bremen, som fra 1718 til c. 1750 har udført talrige Arbejder saavel i Marmor som i Stuk paa danske Slotte.

A. Berghaus. Ludwig Holberg. 1—2. Europa. Red. von. H. Kleinsteuber. 1881. Nr. 51—52.

C. Humbert. Molière und Holberg. Neue Jahrbücher f. Philologie u. Pädagogik. Hrsg. von A. Fleckeisen und H. Masius. 123 u. 124. Bd. 11. Heft.

Bibliographie des œuvres de Jacobus Jasparus ou Jespersøn, poète latin et professeur de grec, à Anvers, né à Aarhus en Danemark. XVI. siècle. Gand. 33 S. (Extrait de la bibliotheca belgica ou Bibliographie générale des Pays-Bas.)

Ed. Jacobs. Der Naturforscher Chr. Gottlob Kratzenstein (geb. 1723 † 1795). Harz-Verein für Gesch. u. Alterthums- kunde. Zeitschrift etc. XIV. Jhrg. Wernigerode.

Kr. var Professor ved Kjøbenhavns Universitet i Physik og Chemi fra 1753—1795.

Wehrmann. Testament des Henning Putbus. 1436, October 9. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schleswig-Holstein-Lauenb. Gesch. XII. S. 181—83.

Henning Podebusk, „krank an lyue doch wolmechtich myner zinne vnde redelicheid“, udstæder i sin Værtindes Hus i Lübeck ovennævnte Testamente, hvori han skjænker Kongen af Danmark sin graa Hingst og betænker sine danske Tjenere og forskjellige Kirker og Klostre med Gaver.

Ur *Esaias Tegnér's* papper. Urval af samtidas breff till Esaias Tegnér. Stockholm. 526 S.

Af danske Brevskrivere kunne nævnes: H. C. Andersen, Mølbech og Oehlenschläger.

G. Portig. Die Darstellung der Venus bei den Alten u. bei Thorwaldsen. Wissenschaftl. Beilage der Leipziger Zeitung. 1882. Nr. 77.

Portrætgalleri over den gamle adelige Familie von Wedel-Jarlsberg i 7 fotograferede Plader. 1—7. Hefte. Christiania. Fol.

Larifari. Historiska Skizzer och Silhouetter från Christianstad. Christianstad. 144 S.

Et Kapitel handler om Byens Anlæg.

W. Berg. Gamla Elfsborg. Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia. 2. Bandets 3. Häfte. S. 393—427.

En Skildring af Slottets Historie fra dets ældste Tider indtil c. 1673, da det nedreves.

W. Berg. Slottsrainen på Ragnhildsholmen. Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia. 2. Bandets 4. Häfte. S. 1—132.

Forf. har undersøgt Levningerne af det gamle Konghelle Slot i Bohuslen og fundet talrige Bidrag til middelalderlig Kulturhistorie i dets Ruiner, særlig henhørende til Ler- og Stenvarefabrikationen.

P. v. Möller. Strödda utkast rörande svenska jordbrukets historia. Stockholm 1881. 288 S.

Undersøgelser om Stedsnavnes Oprindelse, om de forskjellige Husdyrs Forekomst, om Sædarternes Oprindelse, om Agerbrugsredskaber etc., hvortil Forfatteren har hentet sit Stof fra alle Landes Literatur, ogsaa Danmarks.

J. Kreuger. Studier rörande de agrariska förhållandenas utveckling i Sverige till slutet af unionstiden. Lund. 106 S. (Tr. som Manuskript.)

De her behandlede Forhold have saa megen Lighed med de tilsvarende danske, at det vel lønner sig at gjøre sig bekendt med denne Undersøgelse.

M. Th. Goudsmit. Geschiedenis van het nederlandsche Zee-recht. 's Gravenhage. 472 S.

S. 142—67 behandler Forfatteren den visbyske Søret.

L. Faye. Hospitaler og milde Stiftelser i Norge i Middelalderen. Foredrag, holdte i det medicinske Selskab i Kristiania 1881. Aftryk fra Norsk Magazin for Læger. 12. Bind. 3—4. Hefte. Kristiania. 80 S.

J. N. Mohn. Folkemængdens Forandringer i forskjellige Dele af Riget siden 1769, delvis 1665. Særaftryk af „Norsk Retstidende“ for 1882. Christiania. 22 S.

Rob. Hoeniger. Der schwarze Tod in Deutschland. Ein Beitrag zur Gesch. des 14. Jahrh. Berlin. VI. 180 S.

L. Weber. Nachträge zu den Erläuterungen der Kopenhagener Wachstafeln. Westpreussischer Geschichtsverein zu Danzig. Zeitschrift etc. Heft VII.

A. Edzardi u. *E. Mogk.* Kopenhagener Bruchstücke von Rudolf's Weltchronik. Germania. Vierteljahrsschrift f. deutsche Alterthumskunde. Hrsg. von K. Bartsch. N. R. 15. Jhrg. 1. Heft.

M. Toeppen. Ueber einige alte Kartenbilder der Ostsee. Hansische Geschichtsblätter 1880—1881. S. 39—66.

Forfatteren anstiller en Sammenligning mellem et hidtil ukjendt Kort over Østersøen fra Middelalderen og det berømte Verdenskort i det catalaniske Sprog fra 1375 samt Italieneren Andrea Biancos Kort fra 1436.

Ph. Schweitzer. Die Entwicklung der nationalen Dichtung in Norwegen 1758—1858. Jena 1881.

Paul Döring. Der nordische Dichterkreis und die Schleswiger Litteraturbriefe. Sonderburg 1880. 60 S.

Forfatteren støtter sig væsentlig paa Dr. Max Kochs indholdsrige Arbejde: Heferich Peter Sturz. München 1879, og giver Charakteristiker af den Kreds af tyske Digtere (Schlegel, Klopstock, Cramer, Gerstenberg, Sturz, Schönborn etc.), som i anden Halvdel af forrige Aarhundrede levede i Kjøbenhavn og leverede Bidrag til de i Slesvig i Aarene 1766—1770 udkomne „Literaturbriefe“.

E. Hildebrand. Den svenska Tidräkningen 1700—1712. Sthlm. 18 S. 4. Stockholms Realläroverks årsprogram 1882.

Indeholder en Fremstilling af Sverigs Deltagelse i de Forhandlinger, som i de sidste Aar af det 17de Aarh. førtes i Regensburg om Indførelsen af den gregorianske Kalender. Jævnlig berøres ogsaa den danske Regerings Optræden.

A. Bergsøe. Zur norwegischen und dänischen Münzkunde. Zeitschr. f. Numismatik. Red. v. Alfr. Sallet. 9. Band. 3—4. Heft.

v. Schmidt-Phiseldeck. Die Siegel des herzogl. Hauses Braunschweig-Lüneburg. Wolfenbüttel. XIX + 108 S.

Abrisz der Geschichte der skandinavischen Musik. Berlin.

Ch. Beizel. Die dänische Rechtschreibung. Zeitschrift für Orthographie, herausg. v. W. Victor. 1881. Nr. 3.
